

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 25 ΙΟΥΛΙΟΥ 1881

ΑΡΙΘ. 30

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — Ανατροφή μέλλοντος βασιλέως. — Οί ἀληθεῖς παράγοντες τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας θρησκεία καὶ ἐλευθερία. — Ἰουλίου Σίμωνος: ὁ μικρὸς πολίτης. — Πρώτη ἀρχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου. — Ἐψηφοφορήθη ὁ θεός; — Ὅλων τῶν λαῶν αἱ διάσῃμαι δίκαι: Οἱ ἐξ ἔρωτος δολοφόνοι: Ἡ ποιμενίς τοῦ Ἰβρῦ· Ὀνόριος Οὐλβᾶχ (1827). — Κεκαλυμμένη προσημ. — Ποικίλα. — Σκέψεις Ἀλεξάνδρου Δουμαῦ υἱοῦ.

ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Λέγεται ὅτι τὴν ἀγωγὴν τοῦ διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου θέλουσιν ἐμπιστευθῆ οἱ γονεῖς του εἰς τοὺς διδασκάλους τῆς στρατιωτικῆς τῶν εὐελπίδων σχολῆς ὑπὸ τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τοῦ τέως ὑπασπιστοῦ τοῦ βασιλέως Πάνου Κολοκοτρώνη.

Τὴν μέθοδον τῆς ἀγωγῆς τῶν διδασκάλων τοῦ βασιλόπαιδος δὲν εἴμεθα οἱ ἀρμοδιώτεροι νὰ ἐξετάσωμεν, ἀλλως καὶ δὲν ἐνδιαφέρει ἡμῖν τόσῳ ἢ μέθοδος ὅσῳ ἢ ἀρχή. Ὁ μέλλων βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' οὗ βασιλεία ὑπάρχει, θὰ ἀνατραφῆ ὑπὸ τῶν ἀρεσκόντων τῷ πατρί του διδασκάλων, θὰ λάβῃ ἀγωγὴν πολιτικὴν, στρατιωτικὴν ἢ ἄλλην, οἷα ἀρέσκει τῷ πατρί του, ἢ οἷαν θέλει τὸ ἔθνος, εἰς τὸν θρόνον τοῦ ὁποίου καλεῖται μετ' ὀλίγον ὁ Κωνσταντῖνος;

Τὸ ἔθνος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ μέλλοντος βασιλέως του καὶ νὰ ὀρίσῃ ἐκεῖνο τὴν προσφορωτέραν ἀγωγὴν τῷ διαδόχῳ τοῦ βασιλικοῦ του θρόνου, ὀρίζον διδασκάλους αὐτῷ ἐκ τῶν ἠθικωτέρων ἐκ τῶν εὐθυτέρων τῶν μᾶλλον ἀνεξαρτήτου χαρακτῆρος; Αὐτὸ τὸ ζήτημα προτείνεται σήμερον;

Ἄν ὁ βασιλεὺς θέλει νὰ δώσῃ ἀγωγὴν στρα-

τιωτικὴν ἢ ἄλλην εἰς τὰ λοιπὰ του τέχνα, εἶνε ἐλεύθερος, εἶνε τέχνα του· τὸ πρῶτον ὁμῶς τέχνον του, περὶ τοῦ ὁποίου τόσαι ἰδιαίτεροι καὶ εἰδικαὶ διατάξεις ἐν τῷ συντάγματι, ὑπὲρ οὗ τόσα προνόμια μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν του, ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τῇ νῦν περιπτώσει, ἀνήκει τῷ ἔθνει πλείοτερον ἢ τῇ βασιλικῇ οἰκογενείᾳ· συνδέεται ἠθικῶς πρὸς τὸ ἔθνος μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν οἰκογένειάν του. Ἴσως ἀναγκασθῆ νὰ ἀντιστρατευθῆ τὸν πατέρα του, ὡς ἠναγκάσθη ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἐν προσφάτῳ παραδείγματι, ὡς ἠναγκάσθησαν τόσοι ἄλλοι βασιλεῖς χάριν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων. Τὴν πατρίδα ὁμῶς ὀφείλει νὰ τὴν ἀγαπήσῃ καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ αὐτῆς νὰ ἀνατραφῆ.

Δὲν ἀνήκει κἄν εἰς ἑαυτὸν ὁ Κωνσταντῖνος· ἀνήκει εἰς τὸ ἔθνος, εἶνε ὁ μεγαλείτερος προνομιούχος θεράπων τοῦ ἔθνους· τοῦτο θὰ εἴπῃ βασιλεὺς· ὀφείλει νὰ μάθῃ τὴν εἰς τὰς ἐθνικὰς θελήσεις ὑποταγὴν, πρέπει νὰ ἀνατραφῆ εἰς συνταγματικὰς ἀρχὰς καὶ οὐχὶ εἰς αὐλικὰς ταπεινότητας, ὧν πάντοτε παρέχουσιν αἱ αὐλαὶ δείγματα. Καὶ ἂν ὁ τέως ὑπασπιστῆς ἦν ὑπόδειγμα ἠθικῆς, ἄκρον αὐτον ἐπιστημονικῆς ἰκανότητος καὶ πολιτικῆς ὑπεροχῆς, εἶνε οὐχ ἥττον ὁ ἀκαταλλήλοτερος νὰ διευθύνῃ τὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ μέλλοντος συνταγματικοῦ βασιλέως, αὐλικὸς ὑβρίσας ἐπι-

σήμεως συνταγματικὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἑθνους, τιμωρηθεὶς δ' ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι, ἐλαφρότατα βεβαίως, ἀφ' οὗ καλεῖται ἤδη εἰς θέσιν ἐπισήμου διευθυντοῦ τῆς ἀγωγῆς τοῦ μέλλοντος βασιλέως.

Πρὸ καιροῦ ἔδει νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς, ἣτις δίδεται τῷ Κωνσταντίνῳ ὑπὸ παιδαγωγὸν ξένον, ἀπολιτόφρονα, τιμωροῦντα τὴν δοθεῖσαν ἐξήγησιν τῆς λέξεως ἐπανάστασις εἰς τὸν μέλλοντα βασιλέα ὑπὸ διδασκάλου τοῦ δι' ἀπολύσεως τοῦ τολμήσαντος τοιοῦτον ἐγκλημα κατὰ τῆς μοναρχίας διδασκάλου. Τὰ παραδείγματα καὶ τὰ μαθήματα τῆς νεαρᾶς ἡλικίας εἴτε ἐν τῇ αὐτῇ εἴτε ἐν τοῖς σχολείοις, διευθύνουσι τοὺς χαρακτήρας. Ἡ ἀνατροφή διαδόχου συνταγματικοῦ θρόνου ἢ ἀρμόζουσα ἐν γενεῇ παντὶ ἄρχοντι ἀνατροφή εἶνε ἢ ἀνατροφή τοῦ λαοῦ. Ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς δὲν εἶνε τύραννος, εἶνε μεγαλύτερος μεταξὺ ἴσων, εἶνε φύλαξ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ του, ὑποτίθεται ὡς ἐντριβέστερος ἰατρὸς τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ του, μετριάζων τὴν τυχοῦσαν ἄμετρον ἐκδήλωσιν τῶν παθῶν τῶν μερίδων διὰ τῆς φρονήσεώς του. Εἶνε πρὸ πάντων νομοθέτης.

Ἡ στρατιωτικὴ ἀγωγή ἴσως θὰ διδάξῃ αὐτῷ τὴν πειθαρχίαν, τὴν εἰς τοὺς νόμους ὑπακοήν, δίδαγμα οὐτινος ὀλίγοι βασιλεῖς ἐπωφελήθησαν. Οἱ ἵπποτικοὶ ὅμως χρόνοι παρῆλθον καὶ οἱ βασιλεῖς φαίνονται εἰρηνόφιλοι καὶ ὅταν τὸ φύσει εἰρηνόφιλον στοιχεῖον τοῦ λαοῦ ἐξεγείρεται εἰς πόλεμον. Ἀντὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀγωγῆς προτιμητέα νομίζομεν θὰ ἦτο ἡ ἐπιστημονικὴ ἀγωγή τοῦ διαδόχου. Ἄς διδασθῇ αὐτὸς τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τῶν νεωτέρων χρόνων ἀπὸ τῶν βάσεων αὐτοῦ· ἄς ἐννοήσῃ τὴν βιολογίαν, τὴν κοινωνιολογίαν, τὰς προόδους τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν, τὸ πνεῦμα αὐτῶν· ἄς γίνῃ μᾶλλον καλὸς νομοθέτης ἢ καλὸς ἵπποτης· ἄλλως τε καὶ διότι ὁ χαρακτήρ τοῦ Κωνσταντίνου φαίνεται μᾶλλον εἰρηνικὸς φιλοσοφῶν ἢ τείνων εἰς τὰ τῶν ὀπλων.

Καὶ ἐν τούτοις πάλιν ἐννοοῦμεν τὸ ἔθνος

νὰ ἀναλάβῃ τὰς δαπάνας τῆς ἀγωγῆς, ἀφ' οὗ πρόκειται περὶ μέλλοντος βασιλέως του. Εἴτε ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ ὑπὸ τὸν τέως ὑπαπιστήν, εἴτε οἰκοὶ καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ διακεκριμένον διδάσκαλον ἀντάξιον τῶν Spencer τῶν Comte ἢ τινος τοιοῦτου τὸ ἔθνος ἄς καταβάλῃ τὰς δαπάνας τῆς ἀγωγῆς του. Τὸ βασιλικὸν ταμεῖον ἄς μὴ ἐνοχληθῇ τὸ παράπαν.

Τὰς σκέψεις ταύτας ῥίπτομεν ἐκ τοῦ προχείρου· ἴσως συζητηθῶσι καὶ προκύψῃ σοβροτέρα τις μελέτη περὶ τοῦ ζητήματος.

Σ. Ε. Σ.

ΟΙ ΑΛΗΘΕΙΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΤΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν.)

Πλὴν ὅμως τούτων τὸ ἰδιογενὲς τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος ἐγκεῖται εἰς τὰ πρὸς ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ μέσα. Ἠγέρθη μὲν τὸ ἔθνος καὶ ἀπεδέξατο τὸν περὶ τῶν ὄλων ἀγῶνα, θὰ συνετρίβετο ὅμως, ἐὰν μὴ εἶχε τὴν ἀξιοθαύμαστον τοῦ ἐπιτελεῖν τὸ ἀρξάμενον δύναμιν. Ἐν τοῖς αἰτίοις τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασεως εἶδομεν, ὅτι ἡ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἰδέα ὑπῆρξεν, οὐ μόνον ὁ κύριος τοῦ ἀγῶνος δαυλός, ἀλλὰ καὶ ὁ μονήρης τῆς ἐπανάστασεως στόλος, ὁ συγκρατήσας αὐτὴν ἐπιτυχῶς μέχρι πέρατος. Τὸ αἷτιον παραγαγὸν δὲν ἐξέλιπεν, ἀλλ' ἐπιζήσαν τῇ γενομένῃ ἐκρῆξαι, ὑπέθαψε μέχρι τέλους τὸ οὐράνιον τῶν Ἑλλήνων αἰσθημα, τὰς μυστηριώδεις ἐκείνας δυνάμεις, ἀφ' ἧς ἀνεπῆδησε τέλειον ἢ αὐτονομία τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἄσθεστον τῆς θρησκείας πῦρ ἐν τῷ αἰσθηματι τῆς ἐλευθερίας, τρεφόμενον ἐνέκλειεν ἐν αὐτῷ τὸ ζώπυρον τῆς ἐθνικῆς τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους δυνάμεις, ἣτις μόνη διετήρησε τὴν ἠθικότητα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀναδίδουσα ἀδιάκοπον θερμὴν εἰς τὰ παλαίοντα στήθη ὡς μόνον ἀρραβῶνα μελλούσης αὐτονόμου ζωῆς.

Ἐν τῇ θρησκείᾳ λοιπὸν καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ κεῖται ὁ ἐσωτερικὸς τῆς ἐπιτυχοῦς καταστροφῆς τοῦ δράματος λόγος, μόνος δὲ ὁ χριστιανισμὸς ἠδύνατο νὰ διαφωτίσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ-

του φαινομένου, ὅπερ, προτὶν δυνάμειος θείας ἐν τῇ γλώσσει τῆς θεότητος ἐμελλε νὰ ἀνεύρῃ τὸν λόγον αὐτοῦ καθ' ὅσον μόνον αὐτὸς ἐγκλείει τὰ σπέρματα τῆς ἀτομικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐλημερίας, πᾶσα δὲ ἄρνησις αὐτοῦ εἶναι ὁμη θλιβερὰ ἐπερχομένου θανάτου. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἐγγλῶτως ἡ πτώσις ἀπάντων τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἐθνῶν, ἅτινα ἐστερημένα κέντρον ἀνεκικῶντο ἀνευ ἐνότητος εἰς τὸ χάος τοῦ πολυθεϊσμοῦ καὶ τῆς ὑλῆς, μέχρι οὗ κατεπόθησαν εἰς τὴν παμφάγον καταβόθραν τῆς βαρβαρικῆς ἀπληστίας. Ἐν τῇ νεωτέρᾳ δὲ ἐποχῇ τοῦτο διασαλπίζει ἢ ἐπανάστασις τοῦ 89 ἐν Γαλλίᾳ, ἣτις ἐκραγεῖσα δὲν ἠδυνήθη νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον τῆς, ἅτε ἐγκλείουσα στοιχεῖα μόνον ἀνατροπῆς καὶ ὀλέθρου, ἐστερημένη δὲ τῆς μνησθείσης τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος δυνάμειος. Ἐν τούτῳ δὲ κεῖται ἡ μεγίστη τῆς ἐλληνικῆς πρὸς τὰς ἐν Ἑσπερίᾳ μεταβολὰς διαφορά, ἐκ τοῦ διαφόρου τῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν μέσων πηγάζουσα. Ἡ τῆς ἐλευθερίας ἰδέα, ἣτις παραγαγούσα, συνεκράτησε μέχρι τινὸς τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ἐθραύσθη ἐπὶ τέλος ἐν τῇ ὀμότητι καὶ τῷ ὕλισμῳ, ἅτε μαραινόμενη ἐν τῷ αἵματι, βλαστάουσα δὲ μόνον εἰς τὰ ἅγια τοῦ χριστιανισμοῦ νάματα.

Ἡ ἐλευθερία, ἐκτὸς τῆς ἰδέας τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν εἶναι εἰμὴ ἀσθενὴς τις πτέρυξ διὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, δι' ἧς τοῦτο ἀποπειρώμενον νὰ ἐγερεθῇ σφραδάζει, ἐν τῷ ὕλισμῳ κυλινδούμενον, μέχρις οὗ ἀποκαμὸν ὑποχωρεῖ εἰς τὴν ἐπιβάλλουσαν τοῦ δεσποτισμοῦ τυραννίαν. Τοῦτο κατανοῆσαν τὸ γαλλικὸν ἔθνος, ἐπεχείρησε νὰ ἐμποιήσῃ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα παρὰ τῇ ἐλευθερίᾳ, ἀλλ' ἀπέτυχε, διότι ὁ χριστιανισμὸς δὲν φύεται ἐκεῖ, ἔνθα ὄζει εἰσέτι ἡ ὕλη, δὲν ἐνεργεῖ, ἔνθα ἡ ἰσχὺς δεσπόζει τοῦ δικαίου, ἔνθα θεοποιεῖται ἡ δύναμις καὶ παρίσταται ὡς θεόπεμπτοι οἱ πάσης ἠθικῆς τοῦ ἔθνους δυνάμειος ἀνιλεῖς σφαγεῖς. Τότε τούναντίον ἀνοίγεται τὸ στάδιον τοῦ ὕλισμοῦ, ἡ δὲ κοινωνία, ἐξομιομένη πρὸς τὴν φύσιν, θεωρεῖται ὡς ἐκδήλωσις παικίλων κινήσεων, ὧν τὸν μοχλὸν ἰθύνει στιβαρὰ ἐκάστοτε χεῖρ· τὰ δὲ ἔθνη, οἳα τινα τέρατα, ὑπὲρ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν ἄλλων μαχόμενα. Ὁ τύπος τῆς φύσεως μετὰγεται εἰς τὴν κοινωνίαν, αὕτη δὲ γυμνοῦται πάσης ἰδίας ἐλευθερίας καὶ ἐλλόγου ἐν γενεῇ ὑπάρξεως.

Ἴδου τὸ ἀποχωρίζον τὸν ἐλληνικὸν ἀγῶνα τῶν λοιπῶν καὶ ἰδοῦ ὑπὸ ποῖαν ἀλλοίαν φάσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐμφαίνεται τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος. Ἡ ἱστο-

ρία τῆς Ἑλλάδος, εἰς δύο κατατεμενόμενῃ ἡμισφαίριον, τὸ πολυθεϊκὸν καὶ χριστιανικὸν πανελλήνιον περιλαμβάνοντα, ἐπικυροῖ τὰ ρηθέντα καὶ παρέχει ἡμῖν τὸν λόγον τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς, δι' ἧς οἱ δύο οὗτοι κόσμοι συνεχωνεύθησαν εἰς ἐν αὐτόνομον νεοελληνικὸν ἔθνος. Αὕτη διδάσκει ἡμᾶς πῶς ὁ ἱστορικὸς νόμος ὠθεῖ εἰς ἀνάστασιν ἐθνικὴν τοὺς λαούς, καὶ πῶς ἐκ τοῦ θανάτου ἐκπηδᾷ ἡ ζωὴ, τὸ αὐθόπαρκτον, ἢ αὐτονομία. Ὁ νόμος οὗτος δρῶν ἐκεῖ, ἔνθα ἐπικρατεῖ ἡ ζωὴ καὶ σφύζει ἡ ἠθικότης τοῦ ἔθνους, τὰ οὐσιώδη παῦτα τῆς ὑπάρξεώς του στοιχεῖα, ἐρμηνεύει τὴν ἱστορικὴν τῶν ἐθνῶν κίνησιν, καὶ ὑποδεικνύει τὰ κύρια κίνητρα παντὸς πρὸς τὴν πρόδον βήματος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἰδίᾳ δὲ καταφαίνεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ δι' ἀπάσης τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας, ἣτις μόνη ἐξηγεῖται ἡμῖν τοὺς λόγους τῆς μοιραίας τῆς Ἑλλάδος πτώσεως καὶ τῆς θεοπνεύστου αὐτῆς ἀναστάσεως, καταδεικνύει δὲ ἅμα τὸν χαρακτήρα καὶ τὰ μύρια τοῦ χριστιανικοῦ πανελληνίου στοιχεῖα.

Οὗτος ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὴν ἀνάπτυσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν παντοδυναμίαν αὐτῆς ἐν τοῖς ἀγίοις τῆς Δημοκρατίας χρόνοις, ὅτε ἡ ἠθικότης τοῦ ἔθνους, ζωογονουμένη ἐν τοῖς ἀπείροις συγγράμμασι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἵστατο θώραξ ἀπόρητος τῆς ἐλληνικῆς αὐτονομίας καὶ τῆς ὀρθῆς περὶ ἐλευθερίας ἰδέας. Ὑπεσκάπτετο μὲν καὶ τότε ἡ ἐλληνικὴ πολιτεία ὑπὸ τοῦ ὑφέρποντος τῆς δουλείας σάρακος, ἀλλὰ τὸ ἴδρυμα ἀντεῖχεν ἔτι καὶ μετὰ αἰῶνας ἐμελλε νὰ κλονισθῇ, καὶ μετὰ τὸν κλονισμὸν αἰῶνες παρῆλθον μέχρις οὗ καταπέση. Τὸ βάθρον τῆς Πολιτείας ἐγένετο δι' αὐτὴν ἐπὶ τέλους κρημνός, ἀφ' οὗ, καταρρέον μοιραίως τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος, ἄθρησκον καὶ δουλοπρεπές, ἐτάφη μετὰ μικρὰν καὶ αὔθις τῆς ἐλευθερίας ἀναλαμπὴν ὑπὸ τὰ εῖρεπια τοῦ μεγαλείου του, μὴ διατηροῦν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ταυτότητος αὐτοῦ, εἰμὴ τὴν ἀρχαίαν τῆς ἐλευθερίας παράδοσιν. Ἐξέλιπε τότε τὸ πρόσωμα, ὃ δὲ ῥωμαϊκὸς χεῖμαρρος ἀπαύστως ὀγκοῦμενος κατέκλεισε τὴν ἐλληνικὴν χώραν ὑπὸ τὰ ὀρμητικὰ αὐτοῦ βέβηματα, μεταβαλὼν οὕτω τὴν ὥραϊαν τῆς Ἑλλάδος γῆν εἰς ἀφανῆ ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τῆς Ἑλλάδος πτώσις ὑπὸ τὴν ῥωμαϊκὴν κατάκτησιν, ἣτις ἐφαίνετο κατ' ἀρχὰς ὡς μέλλουσα νὰ ἀπορροφήσῃ τὸ ἀσθενὲς ἐλληνικὸν ἔθνος ὑπὸ τὸν ζυγὸν αὐτῆς, ἀγνοοῦσα ἢ δεῖλαιος, ὅτι ἐμελλε τέλειον τοιαύτην νὰ ὑποστῇ ἀντίδρασιν εἰς τὴν ἀφομοίωσιν ταύτην, οἳαν μόνη

ἡ μυστηριώδης τοῦ ἑλληνισμοῦ δύναμις δύναται νὰ ἀντιτάξῃ ἐπωφελῶς καὶ γενναίως ὑπὲρ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιότης ἐφάνη οὕτως ἐκλιπούσα ὑπὸ τὴν στιβαρὰν τοῦ δεσπότη χεῖρα, ἀλλ' ἡ ἀνάστασις προϋποτίθει τὸν θάνατον, καὶ ὁ θάνατος πάλιν τὴν ζωὴν. Οὕτω κατέρρεε τὸ ἱστορικὸν βέμμα μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἥτις ἐπέπρωτο, νέαν χαράσσεια εἰς τὸ ἔθνος ὁδόν, νὰ ὑποδείξῃ αὐτῷ τὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνανήψεως ἀπὸ τῆς νόρκης καὶ τοῦ ὕλισμοῦ. Ὁ χριστιανισμὸς ἀνατέλλει, ἡ δὲ ὑπνώτουσα ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἐπικρατείᾳ, ἀρχαιότης περιχαζομένη, ἐγείρεται, ἡ ἀρχαία τῆς ἐλευθερίας ἰδέα ἀρχεται ἀναπάλουσα ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνίδι καρδίᾳ ἡ δὲ νέα θρησκεία δίδει εἰς αὐτὴν τὸν ἀραβῶνα τῆς σωτηρίας καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς. Τὸ ἔθνικόν πανελλήνιον μεταποιεῖται εἰς χριστιανισμὸν, ἡ δὲ θρησκεία συμπληγνύει καὶ ἐνοποιεῖ τὴν ἔθνικὴν ὁμάδα. Ἐὰν ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ δύναται νὰ ταρπῇ ἐν τῇ ἐπιγείῳ αὐτῆς κατοικίᾳ, ἐὰν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα δύναται νὰ διῆδῃ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ προορισμὸν, ἅς μελετήσῃ τὸν οὐράνιον τοῦτον ὑμᾶνιον τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν θείαν ταύτην συνένωσιν τῆς ἐλευθερίας μετὰ τῆς ἀποκαλυπτομένης ἀληθείας, τὸν ἄσπιλον τοῦτον εὐαγγελισμόν τῆς ἐνθέου τοῦ νέου ἔθνους σαρκώσεως. Ἡ Ἑλλὰς τότε τὸν ἀληθινὸν τῆς δόξης περιβάλλεται στέφανον, ἡ δὲ ἔθνικὴ ἀρχαιότης ἀποπτύουσα τὰ νοσηρὰ αὐτῆς δόγματα, βαπτίζεται εἰς τὰ ἅγια τοῦ Χριστοῦ νάματα, καὶ δέχεται τὸν πνευματικὸν τοῦ Σωτῆρος ἀσπασμόν. Ἡ ἀποπνευμάτωσις αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος, εἰσχωροῦσα ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν μυχὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς διανοίας διὰ τῶν θεοπνευστῶν αὐτῆς πλασουργῶν, νέαν ἐν τῷ ἑλληνικῷ ὀρίζοντι διαχέει ἀκτῖνα, μετάγουσαν ζωὴν καὶ θέρμην εἰς τὸ ἄθρησκον μέχρι τοῦδε ἑλληνικὸν γένος, καὶ προαναγγέλλουσιν τὴν μέλλουσαν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Ἡ ἐνωσις ἐτελέσθη, τὸ φάρμακον κατεπόθη, ἡ δὲ δράσις σωτηρία μετ' ὀλίγον ἐπέρχεται. Ἐλευθερία καὶ ἀλήθεια ἀναπετανοῦσι τὰς ἑαυτῶν πτέρυγας, ἵνα δεχθῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν πολυπαθὴ Ἑλλάδα, καὶ μετενέγκωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν. Ὑπὸ τοιούτους θεσπεσίους οἰωνοὺς διατελῶν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, ἐνός ἔτι ἐδεῖτο σοιχείου, ὅπως τοῦ ἱεροῦ ἐνάρξηται ἔργου καὶ στοιχείου ἀναποδράστου εἰς λαὸν διεσπαρμένον εἰς χάος ἀπέραντον καὶ κλυδωνιζόμενον

ἀπαύστως ἐν τῷ μεστῷ ἀσχημιῶν ἀνατολικῷ μωσαϊκῷ. Ἡ τουρκικὴ κατάκτησις, ἐπελθούσα ἐπικαιρως, συμπληγνύει ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς τὰ διεσπαρμένα καὶ ἄνευ κέντρου μέγαρα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στοιχεῖα, συμπληροῦσα οὕτω θαυμασίως τὴν διμερῆ ἄχρι τοῦ νῦν τριάδα τῆς ἑλληνικῆς παλλιγενεσίας.

Ῥεῦμα ἤδη ἑλληνικὸν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος πολυσχιδῶς ἐκπηγάζον, εἶτα δὲ εἰς τὰ νάματα τοῦ χριστιανισμοῦ ὀγκωθὲν καὶ ἐν τῇ κατακτῆσει τὴν ἐνότητα αὐτοῦ ἀνευρόν, ἐπέπρωτο νὰ κατακλύτῃ τὸν βαρβαρισμὸν καὶ ν' ἀνατρέψῃ ὑπὸ τὸν βροῦν αὐτοῦ πᾶν σκότιον λείψανον τοῦ μέσου αἰῶνος. Ἡ Ἑλλὰς ἔκυψε μὲν ὑπὸ τὴν Ῥώμην, οὕσα τότε ἔθνικῆ, ἤδη ὅμως ὑποτάσσεται, οὕσα πλέον χριστιανῆ καὶ ἐλευθέρᾳ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα. Ἡ πρώτη κατάκτησις θραύεται ὑπὸ τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπίδρασιν καὶ ὁ Ἑλλὴν πνευματικῶς ἀνορθοῦται, ἡ δευτέρα ἀποσεισεται καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐκπηδᾷ ἐλευθερία καὶ αὐτόνομος ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς θεοπνεύστου τριάδος τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἔθνικῆς ἐν τῇ ὑποδουλώσει ἐνότητας. Οὕτω τὸ τρισσὸν τῆς θεότητος ἀνατυποῦται καὶ ἐνταῦθα, ἡ δὲ τριαδικὴ ἐνότης ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς τὴν μυστηριώδη καὶ θεόδοτον δύναμιν τῆς ἔθνικῆς ἀνεγέρσεως καὶ ἀποκαλύπτει τὸ σθένος τοῦ ἱστορικοῦ τῆς προόδου νόμου, οὗτινος τὰ κύρια καὶ ἀναλλοίωτα κίνητρα κεῖνται ἐν τοῖς τρισὶ στοιχείοις τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐνότητας. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ψυχολογικὸς οὕτως εἰπεῖν τῆς ἐπαναστάσεως ὀργανισμός, ἡ ἐσωτάτη αὐτῆς φύσις, ἥτις ἐξεδηλοῦτο ἐν τῇ πάλῃ καὶ τῇ ἀνευρότω καρτερίᾳ ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Θαυμαστὸν ἀληθῶς τὸ ἔργον καὶ ἄξιον τῆς ἐκπλήξεως τοῦ ἱστορικοῦ, μελετῶντος τὴν ἱστορικὴν τῶν αἰώνων κίνησιν, πλὴν ἴσως γυμνὸν πάσης λυσιτελοῦς συνεπειᾶς καὶ ἄμοιρον εὐρώστων διὰ τοὺς μετερχομένους καρπῶν. Ὅσῳ δὲ γλυκὺ καὶ παρήγορον τὸ ῥίπτειν τὸ βλέμμα εἰς τὴν πέραν ἡμῶν ἐποχὴν καὶ ἀρούεσθαι ἐκείθεν τὴν ἐλπίδα εἰς ἀιμονοσετέρου τινὸς μέλλοντος, τοσοῦτῳ ἀφ' ἐτέρου δύσελπι καὶ ἀλγεῖνόν τὸ ἐγκύπτειν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἐποχὴν καὶ μελετᾶν τὴν περὶ ἡμᾶς κοινωνίαν. Νωθρὰ καὶ ὀνηρὰ ἡ τελευταία αὕτη, προῖον ὅμως καὶ ἀτυχεῖς δημιουργήμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καταθάπτει ἡλιθίως τὸν θησαυρὸν τῶν προγόνων τῆς, μὴδὲν μεριμνῶσα περὶ τῆς τύχης αὐτῆς. Τὸ δύνασθαι πράττειν καὶ ἀδρανεῖν εἶναι ὁ κύριος χαρακτῆρ τῆς

ἐλευθερίας Ἑλλάδος, ἥτις, μίαν φάσιν τῆς ἀληθείας ὡς τὸ ὄλον αὐτῆς ἐκλαβοῦσα, ὑπνώττει ὑπὸ τὴν ψευδῆ τῆς αὐτονομίας σκιά, ὡς τὸ πλήρωμα τοῦ ἑαυτῆς προορισμοῦ τὴν αὐτοτέλειαν ταύτην ὑπονοῦσα. Ἡ ἀρνητικὴ ἀληθῶς τῆς ἐνοίας τῆς προόδου αὕτη ἀντίληψις διελαύνει σήμερον δι' ὅλης τῆς πορείας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ψυχροῦ καὶ ἀπαθοῦς μένοντος πρὸ τῆς παγκοσμίου κινήσεως τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀθρόων τροπαίων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἡ ἐλευθερία, δύναται τις εἰπεῖν, ἀληθῶς μετέστη ἀπὸ τῆς ἔνδον τοῦ Ἑλλήνος φύσεως εἰς τὴν μορφήν τῶν θεσμῶν καὶ τοῦ τύπου τῆς λειτουργίας, ἐξητμίσθη δὲ καὶ ἀπέπτη ἀπὸ τῆς διανοίας αὐτοῦ, μὴδὲν καταλιπούσα ἢ ξηρὸν τινα ὑπολογισμόν τοῦ παρόντος περὶ τὴν πλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἀτομικότητος ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Λαθὺς ὅμως ἐλεύθερος καὶ ἀδρανῆς τεκμηριοῦ λανθάνουσάν τινα σηπεδῶνα κοινωνικὴν, ἥτις μικρὸν παρατεινομένη, δύναται νὰ καταθραύσῃ πᾶν ὅ,τι γενναῖον ἔτι ἐν τῇ Ἑλληνίδι καρδίᾳ ἐγκλείεται, ὅ,τι ὡς ἑναυσμα τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω προσβιάσεως τοῦ ἔθνους παρὰ τῆς ἐκλιπούσης Ἑλλάδος κατεκλήρωθη ἡμῖν. Ἴδου ἡ μόνη ἴσως ἐκείνη στιγμή, καθ' ἣν ὁ γράφων, καταρωμένος τὰς ἰδίαις αὐτοῦ ἀποφάνσεις, παρίσταται ὡς εὐχέτης αἰσιωτέρου μέλλοντος διὰ τῆς ἀνηλεείας καὶ τοῦ ψεύδους τῶν ἰδίων αὐτοῦ δογμάτων καὶ δοξασίῶν. Πλὴν ἡ ἱστορία, ἄνευ ψυχῆς καὶ παθῶν, δὲν ψεύδεται, ἀλλὰ διαγράφουσα τοὺς ἀναλλοιώτους νόμους τῆς προόδου τῶν ἐθνῶν, παρέχει ἡμῖν τὴν εἰκόνα τοῦ παρελθόντος καὶ ἀναπαριστᾷ αὐτὴν μεστὴν τῶν σπερμάτων τοῦ μέλλοντος. Μέλλον καὶ παρελθόν, ἴδου τὸ στάδιον τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πολιτικῆς. Ἡ μὲν διδάσκουσα τὰς ἀλλοιώσεις τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς τῶν ἐθνῶν καταστάσεως, ἐμφυσᾷ τὴν ζωὴν καὶ κίνησιν εἰς τὴν ἐτέραν, αὕτη δὲ διορῶσα τὸν χαρακτῆρα, τὰ ἦθη καὶ τὴν διανοητικὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν, τῶν ἀρχῶν δὲ τῆς φιλοσοφίας ἐμφορομένη, προβαίνει εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις ἐκείνας, αἵτινες μᾶλλον συνάδουσι πρὸς τὰ ἱστορικὰ δεδομένα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀπολύτου δικαίου. Τὸ παρὸν ἐν ἄλλοις εἶναι μεστὸν μὲν τοῦ παρελθόντος, ἐγκύμον δὲ τοῦ μέλλοντος, ἢ δὲ πολιτικὴ, ἐκκολάπτουσα κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὰ ἐν αὐτῷ ἐγκλειόμενα σπέρματα, παρασκευάζει τὴν ὄντως εἶδη τῶν ἀληθῶν ἐν τῷ βίῳ ἀρχῶν.

Τοιαύτη τις ἀναφορὰ μετὰ τῶν δύο τούτων ἐπιστημῶν φέρει ἡμᾶς κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ θλιβε-

ρὸν συμπέρασμα καὶ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην καθ' ἡμῶν αὐτῶν κρίσιν ὁ δὲ λόγος πρόδηλος ἡ δευτέρα, ἑαυτῆς ἐπιλήσιμων, ἐμπληγνύει τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ παρόντος μόλις καὶ ἀφομοιούμενη πρὸς τὸ ἄτομον, κρίνει καὶ δρᾷ πᾶν ὅ,τι σύμφωνον πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῆς ἀτομικότητος ἐν τοιαύτῃ κοινωνίᾳ παρίσταται. Τὸ κίνητρον τῆς πολιτικῆς, μεταστὰν ἀπὸ τῆς ἱστορίας, ἐνεπάγη ἐν τῷ ἀτόμῳ καὶ τῷ κυβερνήτῃ, ἕκαστος δὲ θεωρεῖ ἑαυτὸν ὡς κέντρον καὶ σκοπὸν, πρὸς ὃν ἅπαντα ἡ κοινωνικὴ δραστηριότης δέον νὰ τείνῃ.

Τὸ λαμπρὸν ὅμως ἐκ ἑνο παρελθὸν τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ αἵματος ἐπὶ τοσοῦτω προκατειργάσθη, ξηρὸν καὶ ἄκαρπον ἦδη ὑπὸ τὴν νῦν ἀτμόσφαιραν παρίσταται, ἅτε μαρκαίνουμένων ἀπαύστως τῶν στοιχείων τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς μελλούσης βλαστήσεως διὰ τῆς ἐγχεσόμενης ἀφθόου κοινωνικῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἐντεῦθεν δηλητηρίασεως παντὸς ὕγειου ἐν ἐλείνοισι σπέρματος.

(Ἰσπετα συνέχεια.)

ΙΟΥΛΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν.)

Γ' Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

“Ὅτε ἐφθασεν ἡ Κυριακὴ, ἔκαμον μετὰ τοῦ Ἰωάννου μέγαν περίπατον περὶ τὸν προφήτην Ἠλίαν. Εἶδον τὴν ἀμπελον τοῦ φίλου καὶ γείτονος μου Χαριλάου, τὴν οἰκίαν τοῦ γέροντος Εἰθύμιου, καὶ τὸ κατάστημα τῆς χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ὁ σύντροφός μου ἠθέλησε παντὶ σθένει νὰ μὲ κάμη νὰ θαυμάσω.—“Ἐξηγήθητί μοι, ἂν γινώσκεις, λέγω εἰς τὸν Ἰωάννην, διατί ὁ φίλος μου Ἀνδρόνικος δὲν εἶνε δῆμαρχος;— Ὁδδέποτε τὸ ἠθέλησε καίτοι ἐπὶ πολλάς ἡμέρας τὸν παρεκάλουν. “Ὅλοι οἱ πολῖται ἔλεγον ὅτι αὐτὸς ἔπρεπε νὰ γείνη. “Ἐν θάββατον προσεκάλεσεν ὁ ἐπαρχος τὸν πατέρα καὶ τῷ λέγει: “Πρέπει νὰ ἐκτεθῇ ὡς δῆμαρχος ὁ κ. Ἀνδρόνικος διότι καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του θὰ ἐνεργήσω νὰ τεθῇ ἡ κάληπυ του.” Ὁ πατήρ μου μᾶς διηγήθη τὴν ἐπίσκεψίν του τὴν ἐπαύριον, κατὰ τὸ γεῦμα. “Ἐλεγε δὲ εἰς τὸν πάππον: “Ἐὰν ἦνε πολὺ ἐντιμὸν δι' ὑμᾶς νὰ δεχθῆτε.” Ἡ μήτηρ τὸν παρεκίνει ὡσαύτως νὰ δεχθῆ! “Ἐπάρχουσι τόσα καλά διὰ νὰ κάμη τις, ἔλεγεν ἐκεῖνος, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε δυνατόν τις νὰ κάμη

εάνει εἰς εἶκτον διὰ τοῦ θανάτου, οὐ μετέχει καὶ ἂν ὑφίσταται μετ' αὐτοῦ. Ὁ ἀθάνατος λαμβάνων τὸ θνητὸν λατρεύεται δις. Ὁ τάφος του ἐδεικνύετο ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τὸν ὀμφακόν, πλησίον τοῦ προφητικῆς Τρίποδος. Ἐκαστον ἔτος περὶ τὸ χειμερινὸν ἡλιστάσιον οἱ ἱερεῖς ἐτέλουν μυσταγωγίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Βάχχου Ζαγρέως, θανόντος, ἐνῶ τὸ κρῖνον αἱ θυάδες τρέχουσαι ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ ἀνήγειρον φωνάζουσαι τὸν Βάχχον Λιχνίτην, τὸν νεωστὶ γεννηθέντα θεὸν, φερόμενον καὶ λικνίζομενον ἐν τῷ ἱερῷ λίκνῳ. Οὕτως βεδυθισμένος καθ' ἕκαστον χειμῶνα μετὰ τῆς ἀμπέλου ἐν τῷ κόλπῳ τῆς γῆς κατέρχεται ὁ Βάχχος Ζαγρέως εἰς τὸν ὑπὸ τὴν γῆν κόσμον, καὶ μετασχηματίζεται ἐνταῦθα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἰς καταχθόνιον θεόν.

ΕΥΗΦΟΦΟΡΗΘΗ Ο ΘΕΟΣ ;

Τὴν παράδοξον ταύτην ἐπιγραφὴν ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν ὅπως τιτλοφορήσωμεν ἀπάντησιν εἰς ὅσα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Καὶ ὁ Θεὸς ἐφηφοφορήθη ἐδημοσίευσεν ὁ ἀξιότιμος κ. Μ. Δήμιτσας πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐν τῇ «Στοᾶ» ἀριθ. 2736.

Ἀφηγούμενος ὁ κ. Δήμιτσας τὰ κατὰ τὴν ἐν τῇ γαλλικῇ Γερουσίᾳ συζήτησιν ἐπὶ τῶν περὶ ἐκπαίδεως νομοσχεδίων λαβόντα χώραν ἐπιλέγει :

«὘κ τῶν οὕτω συνοπτικῶς ἐκτεθέντων ἀρκούντως δύναται νὰ ἐννοησῆται ὁ ἀναγνώστης τὸν μέγαν βαθμὸν τῆς ὀλιγωρίας, ἀδιαφορίας καὶ ψυχρότητος οὐ μόνον πρὸς τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν θεὸν αὐτόν, ἂν ὁ μὲν ὕλισμός καὶ ἡ πολιτικὴ ἀπεπειράθησαν νὰ ἀποπέμψωσιν ἐκ τῶν σχολείων, ἡ δὲ φιλοσοφία ἔσωσε τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἐκ τοῦ κινδύνου τῆς παντελοῦς ἀθείας. Πόσον δὲ ὀλίγον διαδεδομένη ἔστιν ἡ ἐκπαίδευσιν ἐν Γαλλίᾳ μαρτυρεῖ ἡ ἀπερίσκεπτος δὴλωσις τοῦ ἀγροίκου βουλευτοῦ τῆς Βρετανίας κ. Villiers, ὅστις ἐν τῇ συζήτησει τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς παιδείας ἀναιδῶς εἶπεν ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς ἐστὶ λίαν ἐξωγκωμένός καὶ ὅτι πρέπει νὰ φροντίσωμεν ὅπως ὁ χωρικός πωλῆ ἐπωφελέστερον τὸν σίτον καὶ τὰ κτήνη του. Διότι διὰ τούτου δύναται τις νὰ κερδήσῃ καλῆτερον τὴν καρδίαν του ἢ διὰ τῆς ἐκπαιδείσεως!!!»

Καὶ ὅσα μὲν ἀφορᾶ εἰς τὸ περὶ διαδόσεως τῆς παιδείας ἐν Γαλλίᾳ ἐκ τῆς προτάσεως τοῦ ἀγροίκου βουλευτοῦ τῆς Βρετανίας συμπέρασμα τοῦ κ. Δήμιτσα ἡδυνάμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν γνωστὴν παροι-

μίαν ἐφαρμοζομένην ἐπὶ τῶν τειοῦτων συμπερασμάτων. Οὐχ ἦττον νομίζομεν ὅτι ὁ κ. Δήμιτσας ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος ὄφειλε νὰ ἀναλογισθῆ, ὅτι οἱ Κοττάρειοι καὶ οἱ Τσουτσουναῖοι καὶ τόσα ἄλλα δειγμάτων εὐφυῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ Βουλῇ δὲν λείπουσιν ἐξ οὐδεμιᾶς Βουλῆς καὶ αὐτῶν τῶν μᾶλλον εὐνομούμενων κρατῶν.

Ἐν τῷ ζητήματι δὲ τῆς θρησκευτικῆς ἢ λαϊκῆς ἐκπαιδείσεως, ἄλλο τι ἐπιχείρημα θὰ ἦτο ἐπιχειρόμενον τοῦ ἐκ τῆς ἀφρονος διαγωγῆς τοῦ κ. Villiers συμπεράσματος.

Φαίνεται δ' ἡμῖν ὁ κ. Δήμιτσας μὴ ἐννοήσας ἀκριβῶς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἐκπαιδείσεως ἐν Γαλλίᾳ καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα πρὶν ἢ ἀναιρέσωμεν τὰς δριμύεις φράσεις του κατὰ τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, καὶ χάριν αὐτοῦ καὶ χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας, νὰ φέρωμεν τὸν λόγον, ὅσα τὰ στενὰ ὅρια ὀλίγων σελίδων ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν, ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Ἡ μεγάλη ἐκείνη ἐπανάστασις, ἡ χειραφετήσασα τὸν πολίτην, πρῶτον μετὰ τὴν χειραφετήσασα αὐτοῦ μέλημα ἔθετο τὸ τῆς χειραφετήσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς συνειδήσεώς του. Ἐπὶ τούτῳ δὲ μάλιστα ἐζήτησεν ἡ ἐπανάστασις τὴν διαίρεσιν τοῦ σχολείου καὶ τῆς ἐκκλησίας. Τὸ σχολεῖον σκοπεῖ νὰ διδάξῃ τὰ γράμματα νὰ μορφώσῃ τὸν πολίτην νὰ διδάξῃ αὐτῷ τὴν πολιτικὴν ἠθικὴν, τὴν ἀπόλυτον, τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντα. Ἡ ἐκκλησία νὰ διδάξῃ αὐτῷ τὰ τοῦ δόγματος, ὅπερ ὁ πολίτης ἠσπάσατο ἢ τὸ τῶν Ἰησοῦιτῶν εἶνε αὐτὸ ἢ τὸ τῆς Ἀγίας-Καρδίας ἢ τὸ τῶν διαμαρτυρουμένων ἢ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἢ τὸ ἄγνων χριστιανικὸν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ πολιτεία ἀπέβλεπε μάλιστα εἰς τοῦτο μὴ αἰτερωτῶδεις θεωρίαι περὶ πωγωνοφόρου γέροντος, περὶ ἀποκαλύψεων τῆς Παρθένου περὶ θαυματουργοῦ δυνάμεως λειψάνων, ὑδάτων τῆς Lourdes ἢ κύωνων ζωστήρων καὶ ἄλλαι παραμορφώσεις θρησκείας, ἐξάπτουσαι τὴν ἄωρον ἐπιφαντασίαν τῶν ἀμόρφων παίδων ἄνευ οὐδενὸς ἠθικοῦ κέρδους καταστήσωσιν αὐτοὺς προληπτικούς, ἀφοσιωμένους εἰς ἱερατεῖον ζητοῦν κοσμικὴν ἐξουσίαν μᾶλλον ἢ εἰς θρησκείαν διδάσκουσιν ἠθικὴν καὶ ὑπαρξιν Θεοῦ.

Τί δὲ τὸ ἱερατεῖον τὸ καθολικόν, τὸ διὰ τῆς ἐκ τῶν σπαργάνων ἐπι ἀνατροφῆς ζητοῦν νὰ προσηλυτίσῃ, ἐμπνέον τερατώδεις περὶ τοῦ Θεοῦ ιδέας, ἐπὶ ζῆμιὰ πάσης ἠθικῆς, ὅπως κερδίσῃ οὕτω ἄνδρας κατόπιν ὑπὲρ τῆς κοσμικῆς τοῦ Πάπα ἐξουσίας, ζητοῦντας παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν πρώτιστον δῶρον τὴν

σωτηρίαν τῆς Ῥώμης καὶ τὴν μεσιτείαν του παρὰ τῆ Ἀγίας Καρδίας, τὰ πάντα καταβάλλοντες ὑπὲρ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τοῦ Πάπα καὶ συνεπῶς τοῦ κλήρου, δὲν πιστεύομεν νὰ ἀγνοῇ τις τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ἡ δύναμις τῆς παιδιότητος καὶ νηπιότητος ἀνατροφῆς εἶναι γνωστῆ τὰ πρῶτα διδάγματα περὶ δαιμόνων καὶ θαυμάτων, περὶ νηστειῶν καὶ μετνοιῶν, περὶ ἀσπίλων συλλήψεων καὶ ἀποκαλύψεων, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἢ οἰανδήποτε ἄλλην ἠθικὴν, ἀποτελοῦσι μάλιστα βάσιν ἰσχυρὰν ἐπιρροῆς τοῦ κλήρου ἐπὶ τῶν διὰ τοιούτων διδασμάτων ἐξασθενούντων πνευμάτων καὶ καθισμένων ἀνικάνων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ των εἰς πᾶσαν ὑγιᾶ σκέψιν, δεχομένων δὲ διὰ τοῦτο ὡς τυφλοσύτην τοὺς χρησιμοῦς ἱερατείου οὐ μόνον ἀγροίκου, ἀλλὰ καὶ κακοήθους. Δὲν ὑβρίζομεν δὲ χαρακτηρίζοντες οὕτω τοὺς ἐν Γαλλίᾳ καλογήρους. Τὰ πρακτικὰ τῶν κληρικῶν ἀποδεικνύουσιν, ὅτι δὲν παρήργετο ἐβδομάς πρὸ τῆς ἐξώσεως τῶν μοναχικῶν ταγματῶν ἄνευ σκανδαλώδους δίκης διδασκάλου καλογήρου διὰ προσβολὴν κατὰ τῶν δημοσίων ἠθῶν.

Διὰ τῆς ἐπὶ τῶν πνευμάτων καὶ τῶν βλαυντιῶν οὕτω ἀποκτωμένης ἐπιρροῆς ὁ κλῆρος ἠλπίζει νὰ ἀναστήσῃ τὴν παλαιὰν ἐπιρροὴν του, ἐγείρων ἐπὶ θρόνου νευρόσπαστα ἐξ ἐκείνων, ἅτινα συνέτριψεν ἡ ἐπανάστασις. Ἐπεβουλεύετο καθ' ὅλα τὰ ἀξιώματα τοῦ Don Basilio πᾶσαν κυβέρνησιν μὴ ὑπέκουσαν ἀμέσως εἰς τὰ νεύματά του. Διὰ τοῦτο ὀδυνηρότατον ἠσθάνθη τὸ διὰ τῶν νόμων τοῦ Ferry καταφερόμενον τραῦμα, δι' οὗ ἀφηρητο ἀπ' αὐτοῦ ἡ τέως ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβαλλομένη διαστρωφὴ τοῦ πνεύματος τῶν νηπιῶν, ἐνεπιστεύετο δ' αὐτῷ μόνον ἡ θρησκευτικὴ ἀνατροφή μετὰ τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν, ὅταν ἡ κρίσις θὰ ἐπέτρπε τοῖς βουλομένοις νὰ δεχθῶσιν αὐτὴν καὶ νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ ὕγιους ἢ μὴ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας. Ἐμελλον νὰ προστατεύσωσιν οἱ νόμοι οὗτοι τὸν πολίτην ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, νὰ προστατεύσωσι τὰ τέκνα τοῦ διαμαρτυρουμένου, τοῦ Ἰουδαίου, τοῦ ἀθέου κατὰ τῶν διδασκαλιῶν τῶν ἰησοῦιτῶν, ἐν αἷς ἡ ἠθικὴ κανονίζεται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀνααιροῦντος πᾶσαν πνευματικὴν πρόδον Συλλάβου καὶ τῶν Monita secreta, ἅτινα ἴσως δὲν ἀνέγνωσεν ὁ κ. Δήμιτσας.

Ὁ κ. Δήμιτσας, ἀναγνώσας ἴσως τυχαίως ἐν παιδαγωγικῇ τινι ἐφημερίδι, ἴσως μάλιστα καθολικῇ, περιήλθιν τῶν τελευταίων συζητήσεων τῆς γαλλικῆς

καὶ Γερουσίας ἐγραψε τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα συνοψίσας τὰ ἐν τῇ περιλήψει χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν στάσιν τῶν κομμάτων καὶ τῶν ιδεῶν, ὅσας ταῦτα ἀντιπροσωπεύουσιν ἐν ταῖς γαλλικαῖς Βουλαῖς. Ἡ φιλοσοφία ἦν ἐν τῇ γαλλικῇ Γερουσίᾳ ἀντεπροσώπευσε κατὰ τὸν κ. Δήμιτσαν ὁ συγγραφεὺς τῆς ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ καὶ τῆς ΦΥΣΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ οὐδένα παραδέχεται μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων μεσάζοντα οὔτε ἱεροτελεστίας οὔτε ἱερεῖς, ἀλλὰ μόνον διάνοιαν κυρίαν ἑαυτῆς, πλουσίαν εἰς ἠθικὰς πηγὰς, ἀπορρίπτουσαν τὰ θαύματα καὶ τὴν ἀνάγκην αὐτῶν, καταφερομένην δὲ κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ιστορίας, παραδεχομένην Θεόν, μὴδὲν κοινὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχοντα, ὃν ἀδυνατοῦμεν νὰ καταβιβάζωμεν μέχρι τοῦ ἐδάφους ἡμῶν, οὐδὲ νὰ μετρήσωμεν ἐν τῇ σμικρότητί μας. Μὴ ὅτι αὐδὲξιοι ἐργάτην, οὐδ' ἀλάστορτα γνώμην οὐδ' ἐπιδιορθοῦντα τὰ ἔργα του, ἀσθεῆ πατέρα, ὃτε μὲν ἐχορηγούμενον, συνήθως δὲ ἐδυεῖν, ἀφιέμενον τῇ παραφορᾷ τῆς ὀργῆς του καὶ ἐρυθριῶντα κατόπιν ἐπ' αὐτῇ, καὶ προσπαθοῦντα νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἀγάμνησίν της διὰ τῆς πρῶτητος¹

Ἐὰν τοιοῦτον Θεὸν ὑπεστήριζε, πολεμῶν τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου τοῦ κ. Φερρὺ ὁ κ. Ἰούλιος Σίμων ἠθέλει ἐλκύσει τὰς συμπαθείας μᾶλλον τῆς ἀριστερᾶς ἢ τῆς δεξιᾶς, ἥτις, κληρικῶν καὶ ἐχθρὰ τῆς ἀπολύτου χρήσεως τοῦ λογικοῦ, ἔπεσεν ὑπὸ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ φιλοσόφου συγγραφέως τῆς Ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως (Partie IV. conclusions générales) ὅστις μάλιστα ἐν σελ. 386 τῆς πέμπτης ἐκδόσεως ἐξετάζει ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα.² Ἀλλὰ τὰ ἐλατήρια τῆς αὐτοκλήτου ὑπερασπίσεως τοῦ κληρικοῦ κόμματος διὰ τῆς κατὰ

¹) Religion naturelle p. 385, 421, 428.

²) N'avons nous pas vu les proscripteurs de tous les temps et de tous les pays accaparer l'homme à cet âge où il est désarmé, où son jugement est sans force, sa memoire vide, son imagination vive es crédule; où il reçoit avec avidité et sans défiance toutes les impressions qu'on lui donne? Quelle est la ressource de ceux qui veulent abattre la raison, la détrôner, la depraver? s'est de s'emparer d'abord de l'imagination et de la volonté; de créer au dedans des habitudes qui ôtent le temps de penser, ou qui rendent la pensée impuissante par défaut d'exercice, ou qui la chargent de trop de régles et de trop d'entraves et de trop de scrupules pour qu'elle se possède elle même, et qu'elle saisisse son objet avec clarté et autorité. . . . Donc ce n'est pas seulement le droit de parler c'est le droit de penser qui a des ennemis.

ὡς πρὸ ὀλίγου ἐξήγησα Ἰμῖν; Ὅτι οἱ Χαβάιοι παρ-
στῶντες τὸ βορειοδυτικώτατον σημεῖον τοῦ διαβήτου,
γωνίαν τινὰ τῆς γῆς, προωρίσθησαν πρὸς μόρφωσιν μιᾶς
τουλάχιστον ιδέας τοῦ ἡμετέρου Τάγματος; ὅτι οἱ Χα-
βάιοι διαμειναντες ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸ σκότος ἔχουσι τὸ
δικαίωμα ν' ἀπολαύσῃ τῶν εὐεργετημάτων τοῦ ἀληθοῦς
φωτός ἀποβλέποντες εἰς τὸ φοβερὸν χειροποίημα τῆς
ἀρχαίας πρακτικῆς Τεκτονικῆς, βοηθουμένης ὑπὸ τῆς
ἐμπνεύσεως τοῦ μεγάλου ἐκείνου φωτός, ὅπερ ἄνωθεν
προέρχεται, τοῦ Μεγάλου Γεωμέτρου, τοῦ Μεγάλου Ἀρ-
χιτέκτονος τοῦ Σύμπαντος! Ἄλλο ἐπίσημον παράδειγμα
παρουσιάζεται προφητικῶς ὅπερ ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ
Χριστοῦ, ἑνὸς τῶν κυρίων προστατῶν τῆς θεωρητικῆς
Τεκτονικῆς, ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ὑπαρξίν τῆς Χρι-
στιανιστοσύνης ἐπὶ 1881 ἔτη δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς συμβο-
λικὴ ἀποκάλυψις τῆς ἐκπληρώσεως τῆς περιόδου καθ' ἣν
ἔλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς θὰ συμφωνήσωσιν ἐν τῇ καλλιτέρᾳ
γνώσει αὐτοῦ ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ εἰς τουλάχιστον τῆς τριά-
δος τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς τεκτο-
νικῆς. Θεωρεῖται βέβαιον ὅτι εἰδικὸν κληροδοτήμα τῆς
ἀρχαιότητος προωρίσθη ἡμῖν, τοῖς θεωρητικοῖς Τέκτοσι
τῆς σήμερον, νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὰ κεκρυμμένα συμβολικὰ
μυστήρια καὶ μαθήματα ἃ περιέχει, καὶ νὰ φέρωμεν εἰς
πέρας τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς. Φαίνεται παρ-
δοξον ὅτι ἡ εἰμαρμένη ἐμχανεύθη τὸ περίξ τῆς οἰκου-
μένης ταξιδιῶν μου ἵνα μὲ καταστήσῃ ἱκανὸν ὅπως
προσφέρω καὶ ἐκφράσω Ἰμῖν τὰς παρατηρήσεις ταύτας.
Χρειαζομαι ἄρα γε νὰ ὑποβάλω μέθοδον δι' ἧς τὸ σπου-
δαῖον τοῦτο ἀντικείμενον δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ νὰ μοὶ
ἐπιτραπῇ νῦν ὅπως προτείνω ἵνα ἀρχαιολογικὴ τεκτονικὴ
ἔχθεσις παγκόσμιος ἰδρυθῇ ἐν Καίρῳ εἰς κατάλληλον και-
ρὸν ὅπως κριθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰμετέρου Μεγάλου Σωματείου;
Ἡ Αἴγυπτος συμπεραίνων λέγω ὑπέστη μεγαλύτερας στε-
νοχωρίας καὶ οικονομικὰς κρίσεις καὶ δι' ἐπιχειρητικοῦ
τινος πνεύματος τοιαύτης φύσεως ἤθελε πάλιν ἀναλάβῃ
θῆσιν ἀξίαν τῆς ἀρχαίας τῆς δόξης καὶ εὐκλείας. Ἄλλα
ἔθνη ἀπέδειξαν πρακτικῶς τὸ κατορθωτὸν τῆς ἰδρύσεως
ἐχθέσεων ἐπὶ ἐμπορικοῖς σκοποῖς (ἢ Ἀγγλία, ἢ Γαλλία,
ἢ Αὐστρία, ἢ Ἀμερικὴ καὶ ἐσχάτως ἢ Αὐστραλία). Ὅθεν
εἶναι καθήκον τῆς Αἴγυπτου ν' ἀναλάβῃ τὸ κληρωθὲν αὐτῇ
ἔργον. Τὸ πνεῦμα τοῦ κόμητος Λεσσέψ ἐν τῇ τέμνειν τεμά-
χιόν τι διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ εἶναι ἀπλῆ στίξις δει-
κνύουσα σημεῖόν τι δι' οὗ ὁ κύκλος τῆς γεωγραφικῆς ἐπι-
φανείας τῆς οἰκουμένης δύναται εὐκόλως νὰ γίνῃ ἐφικτὸς
πᾶσι τοῖς ἀντιπροσώποις τῆς γῆς οἵτινες ἤθελον εὐρίσκεισθαι
ἐν τῷ κέντρῳ. Ἡ σπουδαιότης τοιοῦτου ὑποκειμένου δὲν
δύναται νὰ μειωθῇ καὶ εὐκόλως θὰ ἀποδειχθῇ ὡς ἔχουσα
σκοπὸν πολιτικόν, κοινωνικόν καὶ ἠθικὸν συνδυαζόμενον
μετὰ τῶν ἐμπορικῶν εὐεργετημάτων, ἃ θὰ εἰσρεύσωσιν
εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐπειδὴ ἡ παρ' Ἰμῖν διαμονή μου εἶναι
βραχεῖα, δὲν δύναμαι (ὅσον ἐπεθύμουν) νὰ συνεργασθῶ μεθ'
ὑμῶν εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ λάβω ζωηρὸν ἐνδιαφέρον
ἐν τῇ ἐπιτελεσει του. Ἡ τελικὴ ἀποπεράτωσις τοιαύτης
ἐπιχειρήσεως ὡς ἐλπίζεται θὰ ἦναι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν
ἠθικῶν ἡμῶν καθηκόντων ἐν τῇ ἐνώσει τῶν θεωρητικῶν
Τεκτόνων τοῦ 1881 μετὰ τῶν πρακτικῶν, ὅπως ἐν τῇ
ἀρχαιότητι. Ἐντεῦθεν δὲ συμπληροῦντες τὴν τελευταίαν

καὶ τελειωτικὴν γραμμὴν τῆς ἐργασίας ἐν τῇ ἠθικῇ ἡμῶν
ὑποστάτῃ πάλιν θὰ ἀναλάβωμεν συμβολικῶς τὴν χρῆσιν
τοῦ παραξύστρου ἐν τῇ συγκολλήσει τῆς θεωρητικῆς καὶ
πνευματικῆς οἰκοδομῆς τοῦ κόσμου διὰ δεσμοῦ ἐνότητος,
ἀγάπης, φιλίας, καὶ ἀληθείας.*

Ἐν Μεσημβρίᾳ τῆς Θράκης συνέστη σύλλογος ἐκπαι-
δευτικός, οὗ πρόεδρος ἐξελέγη ὁ κ. Ἀχιλλεὺς Κοτρόζος
διδάσκαλος τῆς κοινότητος. Ἡ ἐν τῇ ἑλληνικωτάτῃ ἐκείνῃ
πόλει σύστασις τοιοῦτου συλλόγου ἦτο ἀναγκαιοτάτη πρὸς
ἐπίρρωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ φρονήματος καὶ καταπολέμησιν
τῶν τὰ πάντα μηχανωμένων κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ
ἐκλογή τοῦ κ. Κοτρόζου ὡς προέδρου, ἀνδρὸς δραστηριω-
τάτου, εἶνε ἀρκούσα ἐγγύησις πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου.

— Ἐν Ἀμερικῇ συνέστη Πανεπιστήμιον ὑπὸ τῶν Γερ-
μανῶν ἀποίκων, ἐν ᾧ θὰ διδάσκωνται αἱ ἐπιστῆμαι γερ-
μανιστί, καὶ συμφώνως πρὸς τὸν ὀργανισμόν τῶν γερμα-
νικῶν Πανεπιστημίων.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ ΤΙΟΥ

Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι αὐστηρὸς, εἰμὴ πρὸς ἐκείνους, οἵ-
τινες δὲν μετανοοῦσιν· ἀλλ' ὅταν ἡ μετάνοια ὑπερβαῖν
τὸ σφάλμα, συγχωρεῖ, ναί, συγχωρεῖ.

*

*

Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον αἱ εὐτυχίαι καταστρέφονται
ταχέως.

*

*

Τὰ δάκρυα ἰατροῦσι πολλὰ πράγματα.

*

*

Ὁ Θεὸς οὐδέποτε συγχωρεῖ τὴν αὐτοχειρίαν, διότι
εἶναι τὸ μόνον μὴ ἐπιδεχόμενον μετάνοιαν ἔγκλημα.

*

*

Αἰωνιότης εἰς τὸν κόσμον τοῦτον δὲν ὑπάρχει.

*

*

Ὁ κόσμος ἐξακολουθεῖ νὰ βαδίζῃ ὅπως ἐβάδιζεν, ἡ δὲ
γυνὴ ἔμεινε καὶ θέλει μένει πάντοτε μυστήριον ἀκατα-
νόητον, ἀκατάληπτον...

*

*

Ταχέως λησμονεῖ τις, ὅταν ἦναι μετ' ἐκείνου, τὸν
ὁποῖον ἀγαπᾷ.

*

*

Θεέ μου! Θεέ μου! Διατί νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν
λόγον, διὰ τὰ σφάλματα τοῦ σώματος;

*

*

Τὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν εὐκόλως λησμονοῦνται,
ὅταν προσμειδᾷ ἡμῖν τὸ μέλλον

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἡ συνδρομὴ εἶναι ἐτησίαι καὶ προπληρωτέαι:

Διὰ τὰς Ἀθήνας..... ν. δρ. 10

Διὰ τὰς ἐπαρχίας..... ν. δρ. 12

Διὰ τὸ ἐξωτερικόν..... φράγ. 15

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ὀμονοίας.